

БӨЛІМ: МАТЕМАТИКА

Иррационал теңсіздіктерге есептер шешу

ЖАРИЯЛАНДЫ
17.11.2019СІЛТЕМЕ
https://bilimger.kz/63188/

АННОТАЦИЯ / АҢДАТПА

Касимова Бубек Зейнетовна**Сабақтың тақырыбы: Иррационал теңсіздіктерге есептер шешу****Мұғалімнің аты -жөні: Касимова Бубек Зейнетовна****Сабақтың мақсаты:**

1 Алған білімдері нәтижесінде иррационал теңсіздіктерді шешу дағдысын қалыптастыру;

2 математикалық сөлеу мәдениетін ,логикалық ойлау,пәнге қызығушылығын дамыту

3 Ұқыптылық пен еңбекқорлықты тәрбиелеу

1. Ұйымдастыру кезеңі. (1 мин.)

Амандасу.Жоқ оқушыларды белгілеу

2Ұй тапсырмасын тексеру

=5- x

1 тәсіл

түрлендіру

= 5- x,

—

15

жауабы: $[-15;1]$.**Интервалдар әдісі.**

$$+x-5$$

егерь $f(x) = +x-5$

$$D(f) = [-15; +\infty)$$

 $f(x) = 0$, если

$$x = 1.$$

$$f(10) > 0$$

 $f(0) < 0$, онда $f(x) \leq 0$ при $-15 \leq x \leq 1$, т.е. $\leq 5-x$ при $-15 \leq x \leq 1$.жауабы: $[-15;1]$.**3 тәсіл**

Жаңа айнымалы енгізу

егер $x = y$, где $y \geq 0$, онда $x+15 = y^2$, $x = y^2 - 15$.

Теңсіздік мына түрге келеді:

$$y \leq 5 - (y^2 - 15)$$

$$y \leq 20 - y^2$$

$$y^2 + y - 20 \leq 0$$

$$(y+5)(y-4) \leq 0$$

 $-5 \leq y \leq 4$, так как $y \geq 0$, то $0 \leq y \leq 4$.

Кері ауыстыру арқылы:

$$0 \leq x \leq 4$$

$$0 \leq x+15 \leq 16$$

$$-15 \leq x \leq 1$$

Жауабы : $[-15;1]$ **4 тәсіл**

Функционалдық -графиктік.

Функцияны қарастырайық $y(x)=$ және $g(x)=$ анықталу облысы $[-15;+\infty)$. $y(x)$ — өспелі функция, а $g(x)$ - кемімелі функция, x, f және g тең бір ғаға мәнінде. $x=1$ — тогда $y(x)\leq g(x)$ при $-15\leq x\leq 1$.

Ответ: $[-15;1]$

Сұрақтарға жауап беру:

4. тапсырмаларды орындау:

1) **ауызшао:** бүтін шншімдерін табыңдар **(2 мин.)**..

$$+ 5 < 3$$

Решение:

X-тің ММ $1\leq x\leq 2$, то онда бүтін мән тек 1 немесе 2. Тексеру арқылы $x=2$ - бүті шешім

2) **жазбашатапсырма тақтада орындалады.**

а (4 мин.) .

теңсіздікті шешіңдер

$$> 0$$

Шешуі .

$x^2+2x+3>0$ кез келген x тің мәнінде. Теңсіздіктің екі жағында көбейтеміз

$$> 0 \text{ о } > 0 \text{ о } x^2-x-2>0 \text{ о } (x+1) (x-2)>0$$

Жауабы $\square$.

В это время другой ученик решает индивидуально на боковой доске, затем проверяется решение, исправляются ошибки. Учитель следит за правильностью решения и оценивает ответ.

Решить неравенство:

$$> 6-x$$

Шешуі . Төмендегі жүйемен мәнделес

а)

$$x > 6.$$

б) 2

$$< x \leq 6.$$

Ответ: $x >$.

б) (4 мин.)

Шешуі .

Төмендегі жүйемен мәнделес:

. . .

Жауабы : шешімі жоқ.

3 оқушы карточкамен жұмыс істейді

№ 1.

теңсіздікті шешіңдер

Функционалдық -графиктік тәсілмен:

$$+ < 6.$$

№2.

теңсіздікті шешіңдер

$$(x+2) \geq 0.$$

№3. теңсіздікті шешіңдер

$$3 - > 1$$

в) **(5 мин.)**

теңсіздікті шешіңдер

$$- > 1.$$

Шешуі .

$$\text{егер } 3x^2 + 5x + 2 = t, t \geq 0.$$

$$\text{онда } - > 1, > + 1.$$

Бұл теңсіздік төмендегі жүйемен мәнделес

Бұдан $0 \leq t < 4$. Берілген жүйені шешу жеткілікті

3) **өзбетімен жұмыс.**

. (8 мин.)

Интервалдар әдісімен шешіңдер.

$$\leq 3x - 4.$$

Шешуі:.

$f(x) = -3x + 4$ функциясын қарастырамыз

1) $D(x) = \mathbb{R}$, болғандықтан $x^2 - 3x + 6 \geq 0$ кез келген x үшін

2) Функция $f(x)$ - үздіксіз $\mathbb{R}$;

3) $f(x) = 0$. теңдеуінің түбірлерін табамыз

Бұл теңдеу төмендегі теңдеумен мәндес болады:

Бір түбір табамыз $x=2$, сонымен, $f(x)$ таңбасын сақтайды берілген аралықта (

$f(x)$ таңбасын анықтаймыз берілген аралықтың әр қайсысында

$f(x) > 0$ на $(- \infty; 2)$;

· $f(x) < 0$ на $(2; +\infty)$, так как $f(3) = -9 + 4 = -5 < 0$.

Ответ: $(-\infty; 2) \cup (2; +\infty)$

5. үйге тапсырма. (5 мин.) теңсіздікті шешіңдер:

1. $x < -1$

2. $x < 2$

3. $x > 3$

4. $x < 2x + 1$

5. қосымша тапсырма.

Бүтін шешімдерінің қосындысын табу керек: $x > 0$

бсабақты қорытындылау. (3 мин.)

ҚМ АА Куәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.